

El sistema educatiu no universitari a les Illes Balears en xifres (2015)

Belén Pascual

RESUM

Presentam una descripció dels trets més destacables de l'estat actual del sistema educatiu no universitari de les Illes Balears d'acord amb la revisió dels principals indicadors d'escolarització, context i resultats. En relació amb el conjunt de l'Estat espanyol, continuam amb un alt percentatge d'alumnat estranger als estudis de règim general, tot i l'estabilització dels darrers anys. A més, les taxes d'escolarització en els ensenyaments no obligatoris continuen sent més baixes que les taxes estatals i es manté un nivell d'abandonament escolar prematur molt alt en relació amb altres comunitats autònomes.

RESUMEN

Presentamos una descripción de los rasgos más destacables del estado actual del sistema educativo no universitario de las Islas Baleares de acuerdo con la revisión de los principales indicadores de escolarización, contexto y resultados. En relación con el conjunto del Estado español, continuamos con un alto porcentaje de alumnado extranjero a los estudios de régimen general, todo y la estabilización de los últimos años. Además, las tasas de escolarización en las enseñanzas no obligatorias continúan siendo más bajas que las tasas estatales y se mantiene un nivel de abandono escolar prematuro muy alto en relación con otras comunidades autónomas.

I. L'ESCOLARITZACIÓ EN EL SISTEMA EDUCATIU DE LES ILLES BALEARS

D'acord amb les dades avançades pel MECD, en el curs 2014-15 la matrícula en els ensenyaments de règim general es manté estable i minva lleugerament respecte al curs anterior. D'acord amb les dades disponibles,¹ el total d'alumnes matriculats als ensenyaments de règim general és de 175.788, 1.474 alumnes menys que en el curs anterior. La variació respecte del curs anterior és de -0,8%, un dels descensos més elevats de tot l'estat.

Pel que fa a l'alumnat matriculat en cicles formatius, es dona un descens al cicle formatiu de grau mitjà presencial (-10,6%), que es compensa per un increment de la matrícula a distància (14,3%). Als cicles formatius de grau superior es dona un increment de la matrícula als estudis presencials (10,1%) i un descens del 3,2% als estudis a distància (vegeu el quadre 1).

L'alumnat matriculat als centres públics representa un 66% del total (un 68,1% a nivell estatal). La presència de l'escola privada als nivells d'infantil, primària, ESO i batxillerat és entre 3 i 4 punts superior que al conjunt de l'Estat. Igualment, als cicles formatius, l'ensenyament públic aglutina gairebé entre el 90 i el 95% de la matrícula (76-78% al conjunt de l'Estat) (vegeu el quadre 2).

Continua l'alt percentatge d'alumnat estranger als estudis de règim general, principalment en els centres públics. Tot i les limitacions estadístiques, el percentatge continua sent molt alt:

¹ Hem de ser cautelosos en la lectura d'aquestes dades, ja que no només comptem amb l'eventualitat característica dels avanços que facilita l'administració educativa al final de cada curs, sinó que enguany falten registres actualitzats de les Illes Balears: les dades d'educació infantil, educació primària i FP bàsica corresponen a estimacions. Les dades de l'alumnat d'educació especial són del curs passat.

es comptabilitza un total de 27.202 alumnes estrangers, 21.202 dels quals es troben matriculats en centres públics (vegeu el quadre 3).

A l'Estat, en el curs 2012-13, la major proporció d'alumnat estranger es dona a les Illes Balears (14,2%) i la Rioja (13,6%), seguides per Catalunya (12,1%), la Comunitat de Madrid (11,6%), Aragó (11,4%) i la Regió de Múrcia (11,3%) (MECD, 2015d):

- En educació infantil presenten una major proporció d'alumnat estranger la Rioja (14,5%), les Illes Balears (13,4%) i Catalunya (12,0%).
- En educació primària: la Rioja encapçala la llista de major proporció d'alumnat estranger en aquesta etapa, amb un 16,7%, seguida de les Illes Balears (14,4%) i d'Aragó (13,6%).
- En educació secundària obligatòria les comunitats amb el major percentatge d'alumnat estranger són les Illes Balears (17,8%), la Rioja (17,6%) i Catalunya (16,2%).
- En educació secundària postobligatòria i superior no universitària, presenten les majors proporcions d'alumnat estranger les Illes Balears (12,3%), Catalunya (12,2%) i la Comunitat de Madrid (12,1%).

Continuant amb la tendència d'anys anteriors, les taxes d'escolarització als ensenyaments no obligatoris són significativament més baixes que les estatals. Tot i l'increment dels darrers anys, la taxa bruta d'escolarització de primer cicle d'educació infantil a les Illes Balears continua sent inferior que al conjunt de l'Estat. Es manté la tendència a la baixa l'escolarització dels infants en aquesta franja d'edat (0-3), amb taxes 9 punts inferiors a la taxa estatal en el cas, per exemple, dels infants d'un any escolaritzats: 23,6. Pel que fa als infants de dos anys, si bé és cert que les taxes han augmentat en els darrers anys i tripliquen la taxa dels darrers deu anys, encara són quasi 20 punts per sota la taxa estatal (vegeu el quadre 4).

El nombre mitjà d'anys d'escolaritat dels infants de les Illes Balears entre 0 i 5 anys és de 3,4 anys (0,4 anys menys que la mitjana estatal i 0,3 més que fa deu anys). La mitjana estatal recull una realitat diversa i les Illes Balears es troben al conjunt de les 9 comunitats per sota del 3,5 (amb les Canàries, Ceuta, Melilla, Navarra, Extremadura, Astúries, Múrcia i Castella i Lleó). Les comunitats amb més de 4 anys d'escolarització entre els 0 i 5 anys són el País Basc, Madrid, Galícia i Andalusia (vegeu el quadre 5).

Pel que fa als estudis de secundària no obligatòria (batxillerat i cicles formatius), les taxes netes d'escolarització al conjunt de l'Estat han augmentat progressivament en tot l'Estat, però no al mateix ritme en el cas de les Illes Balears; les taxes autonòmiques sempre són més baixes que les estatals. De fet, són les taxes més baixes en totes les edats (excepte als 16 anys), juntament amb Melilla (MECD, 2015d).

El curs 2012-13 les taxes a les Illes Balears són del 86,6 als 16 anys (87,5 el curs anterior), 78,6 als 17 anys (80,3 el curs anterior) i 55,1 als 18 anys (56,5 al curs anterior). Aquestes taxes són entre 11 i 13 punts més baixes que al conjunt de l'Estat als 16 i 17 anys; la taxa als 18 anys és 25 punts més baixa, una diferència molt destacable. Entre homes i dones comprovem un clar avantatge per part de les dones, amb taxes entre 1 i 4 punts superiors que els homes (vegeu el quadre 6).

QUADRE I. EVOLUCIÓ DE L'ALUMNAT MATRICULAT EN ENSENYAMENTS DE RÈGIM GENERAL I PERCENTATGES DE VARIACIÓ INTERANUAL, PER NIVELLS EDUCATIUS (1)

	CURS 2014-15				CURS 2013-14				variació interanual
	Total	Públics	Privats	Total	Públics	Privats	Concertats	Privats	
TOTAL	175788	116076	59712	177262	116182	61080	52446	8634	-0,8
E. Infantil – Primer cicle	7557	5198	2359	7707	5380	2327	-	2327	-1,9
E. Infantil – Segon cicle	33160	21459	11701	33951	21687	12264	11023	1241	-2,3
E. Primària	66180	42100	24080	67255	42020	25235	22483	2752	-1,6
Educació Especial	644	201	443	644	201	443	443	0	0,0
ESO	41227	25424	15803	41434	25424	16010	14515	1495	-0,5
Batxillerat (1)	11558	8307	3251	11355	8490	2865	2593	272	1,8
Batxillerat a distància	860	860	-	820	820	-	-	-	4,9
CF FP Bàsica	1728	864	864	-	-	-	-	-	-
CF FP Grau Mitjà (1)	5744	5014	730	6427	5483	944	686	258	-10,6
CF FP Grau Superior (1)	4322	4072	250	3782	3301	481	192	289	14,3
CF FP Grau Mitjà a distància	825	825	-	749	749	-	-	-	10,1
CF FP Grau Superior a distància	702	702	-	725	725	-	-	-	-3,2
Programes de Qualificació Professional Inicial (2)	1281	1050	231	2413	1902	511	511	0	-46,9

(1) El % de variació representa l'increment del curs corresponent respecte al total del curs anterior

Font: Estadística de las enseñanzas no universitarias. Subdirección General de Estadística y Estudios del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

QUADRE 2. ALUMNAT MATRICULAT EN CENTRES PÚBLICS. CURS 2014-15

	Illes Balears	Total estatal
TOTAL	66	68,1
Primer cicle E. Infantil	68,8	52
Segon cicle E. Infantil	64,7	68
E. Primària	63,6	67,7
E.S.O.	61,7	65,7
Batxillerat	73,8	76,4
CF Formació Bàsica	50	78,2
CFGM	88,9	76,2
CFGS	95	78,1
PQPI	82	83,6

Font: Estadística de las enseñanzas no universitarias. Subdirección General de Estadística y Estudios del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

**QUADRE 3. EVOLUCIÓ DE LA MATRICULACIÓ D'ALUMNAT ESTRANGER
ALS ENSENYAMENTS DE RÈGIM GENERAL**

	Curs 2014-15	Curs 2013-14	Curs 2012-13	Curs 2011-12	Curs 2010-11	Curs 2003-4
Total centres (%)						
Estatal	8,5	8,7	9,1	9,5	9,6	5,7
Illes Balears	15,47	13,8	14,6	14,7	15,6	10,1
Total centres						
Estatal	712.098	731.167	726.781	748.812	749.288	392.774
Illes Balears	27.202	27.994	25.384	25.699	26.971	14.867
Centres públics						
Estatal	594.899	606.930	600.282	612.304	606.896	315.911
Illes Balears	21.236	22.653	20.004	20.397	21.215	11.878
Centres privats						
Estatal	117.199	124.237	126.499	136.508	142.392	76.863
Illes Balears	5.966	5.341	5.380	5.302	5.756	2.989

Font: Estadística de las enseñanzas no universitarias. Subdirección General de Estadística y Estudios del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

QUADRE 4. EVOLUCIÓ DE LES TAXES NETES D'ESCOLARITZACIÓ ENTRE ELS 0 I 2 ANYS

	Curs 2012-13		Curs 2011-12		Curs 2010-11	Curs 2001-02
	<1	1	<1	1	0-2	0-2
0-2 anys						
Estatal	9,8	32,6	9,7	31,8	28,6	10,6
Illes Balears	6,7	23,6	7,2	23,4	19,4	6,5
2 anys						
Estatal	51,8		49,8		48,1	21
Illes Balears	33,5		33,2		31,1	11,9

Font: Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores. Edición 2015

QUADRE 5. NOMBRE MITJÀ D'ANYS D'ESCOLARITAT EN EDUCACIÓ INFANTIL

	2002-03	2007-08	2012-13
Estatal	3,3	3,5	3,8
Illes Balears	3,1	3,2	3,4

Font: Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores. Edición 2015

QUADRE 6. TAXES D'IDONEÏTAT EN LES EDATS DE 8, 10, 12, 14 I 15 ANYS PER SEXE

	16 anys			17 anys			18 anys		
	2006-07	2011-12	2012-13	2006-07	2011-12	2012-13	2006-07	2011-12	2012-13
Total									
Estatal	92,7	96,7	95,5	82,1	91,1	91,8	69,1	78,7	80,2
Illes Balears	86,1	87,5	86,6	71,5	80,3	78,6	47,7	56,5	55,1
Homes									
Estatal	90,8	96,2	94,8	78,2	89,7	90,7	63,6	76,6	78,5
Illes Balears	86,2	86,4	85,0	69,7	79,6	76,6	44,8	56,4	55,4
Dones									
Estatal	94,7	97,2	96,3	86,2	92,6	92,9	74,8	81,0	82,0
Illes Balears	86,1	88,7	88,3	73,5	81,1	80,6	50,7	56,6	54,8

(1) Inclou: E. E. règ. general universitàries i no universitàries, E. E. règ. especial (C. F. arts plàstiques i disseny, E. E. Esportives, E. E. professionals de música i dansa, idiomes nivell avançat i E. E. artístiques grau superior), E. E. equivalents a l'E. universitària, F. ocupacional i E. adults (bàsica i secundària).

Font: Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores. Edición 2015

La taxa d'ideoneïtat dels estudiants és molt baixa a les Illes Balears. Atenent a les dades del curs 2012-13, als 8 anys la taxa a les Illes Balears és de 91,1 (93,6 l'estatal); als 10 anys, 85,2% (89,4 l'estatal); als 12 anys, 78,2% (84,4 l'estatal); als 14 anys, 64,8% (70,6 l'estatal), als 15 anys, 56,3% (62,5 l'estatal). En el cas dels homes, la situació és encara més desfavorable, la taxa és del 51,3 per als alumnes de 15 anys. Aquesta taxa és 10 punts inferior a la femenina; la distància entre els valors masculins i femenins es fa més àmplia a partir dels 12 anys. Si bé la diferència entre els 8 i els 10 anys és d'entre 2 i 3 punts, a partir dels 12, la diferència passa a ser entre 8 i 9 punts (vegeu el quadre 7).

QUADRE 7. TAXES D'IDONEÏTAT EN LES EDATS DE 8, 10, 12, 14 I 15 ANYS PER SEXE

	8 anys		10 anys		12 anys		14 anys		15 anys	
	Curs 2000-01	Curs 2012-13	Curs 2000-01	Curs 2012-13	Curs 2000-01	Curs 2012-13	Curs 2000-01	Curs 2012-13	Curs 2000-01	Curs 2012-13
Total										
Estat	95,3	93,6	91,9	89,4	86,4	84,4	73,8	70,6	62,0	62,5
Illes Balears	92,3	91,1	86,8	85,2	78,6	78,2	64,9	64,8	53,0	56,3
Homes										
Estat	94,4	92,7	90,4	87,9	83,7	82,1	68,1	66,5	55,4	57,9
Illes Balears	90,8	90,4	83,8	83,8	75,5	74,2	58,4	60,1	45,8	51,3
Dones										
Estat	96,2	94,5	93,6	90,9	89,2	86,9	79,7	74,9	68,9	67,3
Illes Balears	93,8	92,1	90,0	86,9	81,9	82,5	71,8	69,8	60,4	61,6

Font: Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores. Edición 2015. Subdirección General de Estadística y Estudios del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Quant a les dades d'alumnat repetidor, comprovem que és en l'educació primària quan es dona una major distància en relació amb la mitjana estatal. Concretament, al segon curs les Illes Balears es troben en el cinquè lloc per darrere de Ceuta, Aragó, Castella-la Manxa, Castella i Lleó. El curs 2012-13 va repetir curs un 6,5% de l'alumnat de segon curs (4,7 és la mitjana estatal), un 4,8 de quart i un 5,1 de primer. A primària les repeticions entre segon i sisè augmenten i la distància entre els homes i dones també. A partir de l'ESO, el nivell de repeticions s'equipara al del conjunt de l'Estat, tot i que s'incrementa al 13% en el primer curs (vegeu el quadre 8).

Les baixes taxes de graduació en tots els nivells de secundària és un tret característic del nostre sistema educatiu. Pel que fa la graduació en ESO la tendència és un augment de la distància amb la taxa estatal. Al curs 2011-12, la taxa de graduació de l'alumnat de l'ESO va ser 7,7 punts més baixa que l'estatal i al curs 2012-13 és 10 punts inferior: 65,5. Des de fa deu anys aquesta taxa es manté per sota de les estatals i la darrera situa les Illes Balears en el quart lloc més desfavorable, darrere de Ceuta, Melilla i la Comunitat Valenciana (vegeu el quadre 9).

La taxa de promoció als estudis postobligatoris també és més baixa que la mitjana estatal, principalment al batxillerat i als cicles formatius de grau superior. Al conjunt de l'Estat les menors taxes de titulació en cicles formatius de grau superior les presenten Illes Balears (12,6%), Ceuta (15,2%), Extremadura (17,0%) i Melilla (18,0%) (MECD, 2015d).

QUADRE 8. PERCENTATGE D'ALUMNAT REPETIDOR EN EDUCACIÓ PRIMÀRIA I ESO. CURS 2012-13

Educació primària		Illes Balears	Estat
Segon curs	Total	6,5	4,7
	Homes	6,8	5,3
	Dones	6	4,1
Quart curs	Total	4,8	4
	Homes	5,3	4,5
	Dones	4,2	3,5
Sisè curs	Total	5,1	4,5
	Homes	6	5,2
	Dones	4,2	3,7
ESO			
Primer curs	Total	13	13
	Homes	15,5	15
	Dones	10,2	10,6
Segon curs	Total	11,2	11,7
	Homes	12,3	13,2
	Dones	9,9	10,1
Tercer curs	Total	13,3	12
	Homes	15	13,2
	Dones	11,6	10,7
Quart curs	Total	10,7	10
	Homes	12,2	11,6
	Dones	9,3	8,6

Font: Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores. Edición 2015

QUADRE 9. EVOLUCIÓ DE LA TAXA BRUTA DE POBLACIÓ QUE ES GRADUA EN ESO. CURS 2012-13

	2003-04	2006-07	2009-10	2012-13	Diferència 2012-13/2003-4
Espanya	71,3	69	74,6	75,4	4,1
Illes Balears	65,8	61,3	67,9	65,5	-0,3

Font: Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores. Edición 2015

La taxa de graduació en batxillerat és del 39,7 a les Illes Balears, 13,7 punts inferior al 53,4 estatal. Tot i així, no podem oblidar que, tot i que són nivells més baixos que els estatals, han millorat en els darrers anys. Quant a la diferència entre homes i dones, és notable en tot l'Estat: els homes es graduen menys que les dones. La diferència és d'uns 13 punts al conjunt de l'Estat, també a les Illes Balears. Als cicles formatius les taxes de graduació són més baixes a les Illes Balears però només tres punts per sota de la mitjana estatal. En aquest cas la diferència de gènere no supera el punt i mig a les Illes Balears i no arriba a un punt al conjunt de l'Estat (vegeu el quadre 10).

QUADRE 10. TAXA BRUTA DE POBLACIÓ QUE ES GRADUA EN EDUCACIÓ SECUNDÀRIA DE SEGONA ETAPA PER SEXE. CURS 2012-13

	Batxillerat				CFGM			
	total	homes	dones	diferència	total	homes	dones	diferència
Espanya	53,4	46,9	60,3	13,4	21,7	21,2	21,2	0,9
Illes Balears	39,7	33,2	46,4	13,2	18,6	17,8	19,4	1,6

(1) Inclou: cicles formatius de grau mitjà de FP, d'arts plàstiques i disseny i ensenyaments esportius de grau mitjà

Font: Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores. Edición 2015

L'indicador d'abandonament (percentatge de joves entre 18 i 24 anys que sense completar els estudis de secundària de segona etapa no segueixen cap tipus d'educació-formació) a l'Estat espanyol és molt heterogeni i les Illes Balears és la comunitat autònoma que presenta la taxa més alta, un 32,1%, seguida d'Andalusia (27,7%). La situació és més desfavorable per als homes, amb una taxa 8 punts superior a la de les dones. Encara que la situació és desfavorable comparativament al conjunt estatal, aquestes dades a les Illes Balears apunten una lleu recuperació del nivell formatiu dels més joves (vegeu el quadre 11).

QUADRE 11. PERCENTATGE DE PERSONES DE 18 A 24 ANYS QUE NO HAN COMPLETAT EL NIVELL D'ENSENYAMENT SECUNDARI DE SEGONA ETAPA I NO SEGUEIX CAP TIPUS D'EDUCACIÓ-FORMACIÓ, PER SEXE

	TOTAL			HOMES			DONES		
	2003	2008	2013	2003	2008	2013	2003	2008	2013
Estatal	31,7	31,7	23,6	38,4	38,0	27,2	24,8	25,1	19,8
Illes Balears	41,4	42,5	29,8	52,0	48,1	33,6	30,3	36,7	25,8

Font: Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores. Edición 2015. Subdirección General de Estadística y Estudios del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

El 2013, el nivell formatiu de la població de 20 a 24 anys que ha assolit els estudis secundaris de segona etapa ha recuperat 2 punts respecte de l'any anterior i continua situat per davall el percentatge estatal. Només un 55% dels joves tenen aquests estudis, 8,3 punts menys que al conjunt de l'Estat. Val a dir també que les dones compten amb avantatge significatiu: entre elles i els homes hi ha 8,4 punts de diferència (la taxa de les dones és del 59,2 i la dels homes, 52,1). Tot i la pitjor situació dels homes joves, han millorat en deu anys, ja que el percentatge s'ha incrementat en un 7,3 punts (vegeu el quadre 12).

QUADRE 12. NIVELL DE FORMACIÓ DE LA POBLACIÓ JOVE: PERCENTATGE DE POBLACIÓ DE 20 A 24 ANYS QUE HA ASSOLIT AL MENYS EL NIVELL D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA DE SEGONA ETAPA

	TOTAL			HOMES			DONES		
	2003	2008	2013	2003	2008	2013	2003	2008	2013
Estatal	62,2	60,3	63,8	55,2	52,7	58,4	69,4	68,2	69,4
Illes Balears	52,2	49,3	55,0	43,4	41,5	50,8	61,3	57,1	59,2

Font: Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores. Edición 2015. Subdirección General de Estadística y Estudios del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

El conjunt del sistema educatiu es veu afectat pel context socioeconòmic de referència, però el fracàs i l'abandonament dels estudis postobligatoris són aquells que en major mesura es poden relacionar directament amb aquests indicadors (CECS, 2013).

La relació del sistema educatiu amb el mercat laboral és un fet que no podem obviar. L'augment de l'atur des de 2009 va mostrar un canvi de tendència el 2014 i aquest retrocés es manté enguany. En dos anys l'atur en el tercer trimestre ha baixat 4 punts. El 2014, les taxes eren del 19,4 i 15,94 en el segon i tercer trimestre, respectivament. Aquests valors recuperen la distància habitual dels anys previs a la crisi econòmica, en relació amb el conjunt de l'Estat: durant el semestre de la temporada alta de 2014 les taxes d'atur varen ser entre 5 i 9 punts inferiors a la resta de l'Estat (vegeu el quadre 13).

QUADRE 13. EVOLUCIÓ DE LES TAXES D'ACTIVITAT I ATUR (TRIMESTRALS)

	2013			2014			2015		
	TI	TII	TIII	TIV	TI	TII	TIII	TIV	TI
Taxa d'activitat									
Estatal	60,18	60,00	60,04	59,86	59,46	59,63	59,53	59,77	59,45
Illes Balears	65,28	68,21	67,81	63,60	61,68	66,77	67,87	63,23	62,82
Taxa d'atur									
Estatal	26,94	26,06	25,65	25,73	25,93	24,47	23,67	23,70	23,78
Illes Balears	28,55	21,14	16,93	22,72	26,70	19,04	15,94	18,88	22,29

Font: INE. Encuesta de Población activa.

Hem de tenir en compte que les Illes Balears, juntament amb Navarra i Catalunya, es troba entre les set comunitats amb menor taxa d'atur entre la població jove per a tots els nivells educatius (MECD, 2015d). La taxa d'atur dels joves d'entre 25 i 34 anys és inferior a l'estatal (encara que és 7 punts superior que la de la població de les Illes Balears entre 25 i 64 anys) i més favorable en el cas de les dones joves que dels homes. A més, aquesta taxa és 20 punts superior en el cas dels joves que no tenen més nivell que els estudis primaris (49,4). A mesura que augmenta el nivell educatiu dels joves la taxa va reduint-se fins arribar al 20,8 dels joves amb estudis universitaris (vegeu el quadre 14).

Pel que fa a les taxes d'activitat, es mantenen altes al llarg de tot l'any, però se'n percep un descens en el primer i segon semestre: baixa gairebé 4 punts en el primer i 2 en el segon trimestre. La tendència per a enguany es manté en el primer trimestre de 2015 (vegeu el quadre 13).

Un context laboral especialitzat en els serveis i amb un caràcter estacional ha afavorit que el nivell educatiu de la població activa sigui inferior que el de la mitjana estatal. Tot i que en els darrers anys ha augmentat lleugerament el nivell formatiu dels actius, encara és inferior que el de la mitjana estatal.

El 2015, un 28,7% de la població activa té estudis universitaris. Aquesta taxa continua sent inferior a l'estatal del mateix any, 8,7 punts més baixa. La taxa femenina és superior, amb un 33,9 (un 42,2 a l'Estat), tot i que la distància amb els homes ha passat de 13,4 punts a 9,6 (vegeu el quadre 15).

QUADRE 14. TAXES D'ATUR DE LA POBLACIÓ DE 25-64 ANYS, SEGONS NIVELL DE FORMACIÓ ASSOLIT, PER EDAT, SEXE I COMUNITAT AUTÒNOMA. ANY 2013

	Total		Educació primària i inferior		1a etapa d'educació secundària		2a etapa d'educació secundària		"Educació Superior"	
	25-64 anys	25-34 anys	25-64 anys	25-34 anys	25-64 anys	25-34 anys	25-64 anys	25-34 anys	25-64 anys	25-34 anys
Ambdós sexes	23,9	29,1	38,5	49,4	30,5	36,8	23,2	29,2	14,9	20,8
Illes Balears	20,5	26,6	33,2	46,9	26,0	31,3	18,5	25,2	11,9	18,2
HOMES	23,3	29,4	38,4	48,6	29,5	36,1	21,6	28,3	13,4	19,8
Illes Balears	21,2	28,6	35,0	44,0	26,9	34,4	17,0	24,2	12,2	20,4
DONES	24,5	28,7	38,8	50,7	32,1	37,8	25,0	30,1	16,4	21,6
Illes Balears	19,6	24,4	30,7	52,2	24,7	27,1	20,1	26,2	11,6	16,5

Font: Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores. Edición 2015

QUADRE 15. DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL DE LA POBLACIÓ ACTIVA PER NIVELL FORMATIU ASSOLIT. DADES ESTATALS I DE LES ILLES BALEARS

		Total		Homes		Dones	
		Estatal	Illes Balears	Estatal	Illes Balears	Estatal	Illes Balears
Total		100	100	100	100	100	100
Analfabets	2015	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
	2014	0,4	0,4	0,4	0,7	0,4	..
Estudis primaris incomplets	2015	1,4	1,6	1,6	2,1	1,2	1,1
	2014	1,6	1,5	1,8	1,8	1,5	1,1
Educació primària	2015	7,0	6,2	7,7	6,3	6,1	6,1
	2014	7,9	6,4	8,8	7,2	6,9	5,6
Educació secundària primera etapa	2015	30,2	35,4	33,5	40,3	26,4	29,5
	2014	29,9	35,9	33,2	40,4	26,2	30,5
Educació secundària segona etapa	2015	14,0	18,0	14,2	16,6	13,9	19,7
	2014	13,8	16,9	13,7	17,1	13,9	16,7
Segunda etapa d'educació secundària amb orientació professional ⁽²⁾	2015	9,6	9,7	9,3	10,0	9,9	9,4
	2014	9,3	9,0	8,8	9,1	9,9	9,0
Educació superior, excepte doctorat	2015	37,4	28,7	33,2	24,3	42,2	33,9
	2014	37,0	29,9	33,3	23,8	41,2	37,2

* Trimestre I de cada any

Font: INE. Encuesta de Población activa.

D'acord amb les dades del MEC (2015b), el 2012 la inversió en educació no universitària va ser d'un total de 758.066 euros. Tot i que la despesa pública general per alumne és 200 euros superior

que la mitjana espanyola, el 2012 és de 4.909 euros, 728 euros menys que l'any anterior. Pel que fa a la inversió en alumnat de centres públics, la quantitat assignada per alumne és de 5.780,971 euros menys que l'any anterior (vegeu el quadre 16).

QUADRE 16. DESPESA PÚBLICA PER ALUMNE EN ENSENYAMENT NO UNIVERSITARI ⁽¹⁾

	Despesa pública per alumne públic i concertat (en euros)			Despesa pública per alumne públic (en euros)		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Total	5.515	5.210	4.729	6.470	6.062	5.431
Illes Balears	6.068	5.637	4.909	7.372	6.751	5.780

Font: Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores. Edición 2015. Subdirección General de Estadística y Estudios del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

La transferència de l'administració educativa autonòmica a centres de titularitat privada el 2012 és de 150.600 milions d'euros, un 19,9% del total de la despesa. Aquest percentatge és el tercer més alt de tot l'Estat, per darrere del País Basc (24,4%) i Navarra (20,8%). La mitjana estatal és del 14,2% (MECD, 2015d).

Els recursos destinats a les beques per a l'alumnat de secundària postobligatòria continua la tendència habitual, i és inferior a la mitjana estatal. La inversió estatal i autonòmica ha baixat 2 i 1 punt, respectivament, respecte del curs anterior. Al curs 2012-13 a les Illes Balears es va becar només a un 13% de l'alumnat de secundària postobligatòria, una tercera part de la mitjana estatal. En el cas de batxillerat es becà un 10% de l'alumnat, amb un import de 1.081,3 euros, i en el de formació professional, un 16,6%, amb un import mitjà de 1.333,9 euros (vegeu el quadre 17).

QUADRE 17. PERCENTATGE D'ALUMNAT BECAT I IMPORT MITJÀ PER BECARI A BATXILLERAT I FORMACIÓ PROFESSIONAL

	TOTAL		BATXILLERAT		FORMACIÓ PROFESSIONAL ⁽¹⁾	
	% Alumnes becaris	Import mitjà becarí (euros)	% Alumnes becaris	Import mitjà becarí (euros)	% Alumnes becaris	Import mitjà becarí (euros)
Curs 2011-12						
Estatal	31,6	1.349,7	31,7	1.214,9	31,4	1.491,6
Illes Balears	14,2	1.305,6	11,4	1.171,0	17,5	1.413,1
Curs 2012-13						
Estatal	29,3	1.273,1	29,9	1.143,6	28,7	1.411,7
Illes Balears	13,0	1.227,1	10,0	1.081,3	16,6	1.333,9

(1) Inclou cicles formatius de formació professional i d'arts plàstiques i disseny.

Font: Las cifras de la educación en España. Estadísticas e indicadores. Edición 2015. Subdirección General de Estadística y Estudios del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

2. CONCLUSIONS

Tot i la lleu recuperació que es detecta de forma progressiva en els darrers cursos, a les Illes Balears les taxes d'escolarització als ensenyaments no obligatoris són significativament més baixes que les estatals. Per una part comptam amb una taxa d'escolarització al primer cicle d'educació infantil inferior a la del conjunt de l'Estat. Per l'altra, les taxes d'escolarització als estudis postobligatoris també són notablement més baixes: encapçalam la llista de comunitats amb més abandonament escolar prematur i, conseqüentment, tenim taxes més baixes de graduació. L'escolarització en l'ensenyament postobligatori és un dels punts més febles del sistema educatiu i els recursos destinats a les beques per a l'alumnat de secundària postobligatòria continuen sent inferiors que la mitjana estatal.

Altres trets contextuals i de l'escolarització que convé destacar com a elements característics són els següents:

- En primer lloc, i d'acord amb les dades anteriors, tot i que en els darrers anys ha augmentat lleugerament el nivell formatiu dels actius, encara és inferior a la mitjana estatal. El 2015 un 28,7% de la població activa té estudis universitaris, una taxa 8,7 punts més baixa que l'estatal.
- En segon lloc, la taxa d'atur dels joves d'entre 25 i 34 anys és inferior que l'estatal (encara que és 7 punts superior que la de la població de les Illes Balears entre 25 i 64 anys) i més favorable en el cas de les dones joves que dels homes. Aquesta taxa és 20 punts superior en el cas dels joves que no tenen més nivell que els estudis primaris.
- En tercer lloc, el nivell de repeticions en l'educació primària és alt, si el comparam amb el conjunt de l'Estat. Quant a les taxes d'idoneïtat, també és àmplia la distància amb les mitjanes estatals.
- En quart lloc, continuam amb un dels percentatges més alts d'alumnat estranger en els estudis de règim general. Encara en un dels primers llocs, aquesta tendència s'ha estabilitzat, coincidint amb els canvis demogràfics recents.
- En cinquè lloc, la presència de l'escola privada als nivells d'infantil, primària, ESO i batxillerat és entre 3 i 4 punts superior que al conjunt de l'Estat. Mentrestant, la matrícula de l'alumnat estranger es concentra principalment en els centres públics.

Un context laboral terciari i estacional ha afavorit que el nivell educatiu de la població activa sigui inferior que el de la mitjana estatal. Tot i considerant les variables contextuals, no podem perdre de vista que una condició necessària per a la mobilitat social i el desenvolupament socioeconòmic és l'assoliment del nivell de secundària no obligatòria. Alguns dels indicadors revisats ajuden a entendre aquest context i d'altres mostren diferències amb el conjunt de l'Estat, els quals, més enllà del context, també és convenient tenir en compte.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

CECS (2013). *Informe España 2013. Una interpretación de la realidad social*. Madrid: Centro de Estudios del Cambio Social / Fundación Encuentro.

MECD (2015a). *Estadísticas de la educación. Enseñanzas no universitarias. Curso 2014-2015. Datos avance*. Madrid: Secretaría General Técnica. Subdirección General de Estadística y Estudios.

MECD (2015b). *Las cifras de la educación en España. Curso 2012-2013. Edición 2014*. Madrid: Instituto Nacional de Evaluación Educativa.

MECD (2015c). *Datos y cifras. Curso escolar 2014-15*. Madrid: Secretaría General Técnica. Subdirección General de Estadística y Estudios

MECD (2015d). *Sistema estatal de indicadores de la educación. Edición 2015*. Instituto Nacional de Evaluación Educativa.

Pascual, B. (2015). El sistema escolar a les Illes Balears en xifres 2014. *Anuari de l'Educació de les Illes Balears 2014*. Palma: Fundació Guillem Cifre de Colònia.